

Луценко Юрій Васильович,
член науково-видавничої ради науково-
практичного журналу «Європейські
перспективи», кандидат юридичних наук

АНТИКОРУПЦІЙНА СТРАТЕГІЯ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ТА КРИТИЧНІ СУДЖЕННЯ

Загальновідомо, що ефективність антикорупційної політики перш за все пов'язане з узгодженістю антикорупційного законодавства, що складається з відповідних галузевих законів та нормативно-правових актів. Сьогодні є всі підстави стверджувати, що у чинних актах ця узгодженість не дотримується. Так, 14 жовтня 2014 року вперше в історії України було прийнято Закон України «Про запобігання корупції» [3], який відповідав усім міжнародним стандартам у цій сфері та враховував найкращий зарубіжний досвід і рекомендації міжнародних інституцій (GRECO, ОЕСР та ін.). Одночасно з прийняттям цього Закону затверджено Антикорупційну стратегію, яка визначила пріоритети державної антикорупційної політики на 2014–2017 роки, реалізація яких мала би створити основу для подальших реформ. На виконання зазначеної Стратегії, а також належної імплементації нового базового антикорупційного законодавства Урядом розроблено та затверджено Державну програму щодо реалізації Антикорупційної стратегії на 2015–2017 роки, яка передбачала конкретні завдання і заходи [1; 4]. Нажаль цей закон так і не став ефективним інструментом антикорупційної політики держави.

Антикорупційна стратегія є важливим документом для боротьби з корупцією в Україні, адже він визначає основні пріоритети державної антикорупційної політики на певний період і є єдиною підставою для розробки загальнодержавного плану дій із запобігання корупції – Державної програми з реалізації Антикорупційної стратегії. На відміну від Антикорупційної стратегії, така програма містить конкретні заходи для вирішення локальних завдань і досягнення кінцевої мети, терміни їх реалізації та відповідальні органи. Також Державна програма – це базовий документ для розробки антикорупційних програм кожного державного органу, органу місцевого самоврядування та інших інституцій [2].

Водночас, 18.05.2018 року подано на розгляд до Верховної Ради України проект Закону України «Про Антикорупційну стратегію на 2018–2020 роки» (станом на 23.11.2018 року цей нормативний акт не прийнято) [5]. Відповідно до законопроекту, у разі його ухвалення через три місяці після набрання чинності документом Кабмін має затвердити Державну програму з реалізації засад державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційної стратегії) на 2018–2020 роки. За результатами розгляду проекту Антикорупційної стратегії на 2018–2020 роки Комітет Верховної Ради України з питань запобігання і протидії корупції ухвалив рішення рекомендувати Верховній Раді

України повернути Кабінету Міністрів України як суб'єкту законодавчої ініціативи законопроект на доопрацювання. Таким чином, відтермінування прийняття цього системного документа зумовило дисбаланс нормативних актів щодо його реалізації, а отже, знову порушено системність антикорупційного законодавства [1].

Корупція в Україні є більше політичною і соціально-економічною проблемою, а тому не можна сподіватися, що її здолають спеціально уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції (Національне антикорупційне бюро України, Спеціалізована антикорупційна прокуратура і Вищий антикорупційний суд) чи допоможуть тільки виховні і просвітницькі заходи. Кожен державний орган, орган місцевого самоврядування, політична партія і громадська організація повинні виконувати комплекс антикорупційних заходів [2].

Отже, нова Антикорупційна стратегія на наступні роки має стати результатом всебічного, ґрунтовного аналізу поточної ситуації в державі з врахуванням існуючих викликів та загроз, які завдає корупція, базуватися на аналізі попередніх зусиль, кореспондуватися з загальноєвропейськими тенденціями у сфері протидії корупції та враховувати позитивний досвід боротьби з корупцією у зарубіжних країнах з урахуванням напрацьованих як вітчизняних так і міжнародних експертів.

Список використаних джерел

1. Аналітична доповідь до щорічного Послання Президента України до Верховної Ради України «Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2018 році». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/3143/>.

2. Боротьба з корупцією навпомацки, або чому в Україні досі немає Антикорупційної стратегії на 2018–2020 роки. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pravo.org.ua/ua/news/20873157-borotba-z-koruptsieu-navpomatski,-abo-chomu-v-ukrayini-dosi-nemaie-antikoruptionsynoyi-strategiyi-na-20182020-roki>.

3. Закон України «Про запобігання корупції» від 4 жовтня 2014 р. № 1700-VII // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 49. – Ст. 2056.

4. Закон України «Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014–2017 роки» від 14 жовтня 2014 р. № 1699-VII // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 46. – Ст. 2047.

5. Проект Закону України «Про Антикорупційну стратегію на 2018–2020 роки». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=64035.